24.11.23р. 35гр. укр. літ.

Доброго дня! Тема уроку. Поетична збірка «Зів'яле листя». «Ой ти, дівчино, з горіха зерня», «Чого являєшся мені…». Життєві імпульси появи творів (автобіографічність). Широка емоційна гама почуттів ліричного героя, ствердження невмирущості почуттів, ідеалу кохання

Увага! Виконані завдання надсилати за електронною адресою:
moshev2020@icloud.com

Теоретична частина

Загальна характеристика поетичної збірки

Збірку «Зів'яле листя» з підзаголовком «лірична драма» Іван Франко створював протягом десяти років (1886–1896). Вона складається з трьох частин (так званих жмутків), у яких розкривається глибока душевна трагедія ліричного героя, викликана важкими обставинами громадського та особистого життя, зокрема неподіленим коханням, звідки й назва збірки «Зів'яле листя» як художній образ втрачених надій, задавленого в душі великого почуття.

Недаремно Франко дав збірці підзаголовок «Лірична драма». Три «жмутки» — це три події, зміст яких — життя, нещасливе кохання ліричного героя. Конфлікт дуже напружений: адже тричі йому «являється любов», і втретє він зайшов так далеко, що зневірився в усьому, прокляв життя й поклав йому край.

Не слід ототожнювати ліричного героя поезій із автором. Автобіографічні мотиви посідають у збірці чемне місце, але це не означає, що її героєм слід бачити самого поета. Митець має право на певні художні узагальнення, домисел. Душа ліричного героя

«Зів'ялого листя» ніжна, але безвольна.

Любовна, інтимна лірика збірки вражає своєю силою і глибиною («Чого являєшся мені у сні», «Якби знав я чари, що спиняють хмари», «Як почуєш вночі край свого вікна» та ін.).

І. Франко підкреслює зв'язок своєї поезії з народною творчістю, в якій він черпає натхнення. До таких творів належать передусім написані в стилі народних пісень поезії «Зелений явір, зелений явір», «Ой ти, дівчино, з горіха зерня», «Червона калино, чого в лузі гнешся»,

«Ой ти, дубочку кучерявий», «Ой жалю мій, жалю», «Оце тая стежечка» та ін.

В одному з віршів, уособлюючи народну пісню в журливих звуках сопілки, що чарують його серце, поет говорить:

… І стиха до строю сопілки

Поплив із народним до спілки

Мій спів.

(*«Полудне. Широкеє поле безлюдне»*)

Велика кількість поезій «Зів'ялого листя» написана на зразок народних пісень. Видатний український композитор М. Лисенко звертався до поезії цієї збірки й поклав на музику деякі з них.

О. Корнійчук у статті «Великий Каменяр» зазначає, що «ліричні вірші Франка з циклу «Зів'яле листя» стоять на рівні шедеврів світової поезії».

«Ой ти, дівчино, з горіха зерня»

https://www.youtube.com/watch?v=Z2VllIMBBXs

Вірш «Ой ти, дівчино, з горіха зерня» входить у збірку «Зів'яле листя». Поет, створюючи поетичний образ коханої, захоплюється її красою, проте, як і в народній традиції, протиставляє ніжній дівочій вроді запальний характер: «серденько — колюче терня», «слово остре, як бритва».

Ліричний герой проголошує свою приреченість вічно любити байдужу до нього дівчину. І вічно страждати від цього.

Душевна щирість та справжня любов чоловіка проявляються повною мірою у відсутності будь-якого осуду поведінки коханої.

Образ горіхового зерня є не лише оригінальним, але й надзвичайно ємним: він викликає зорові, дотикові асоціації в читачів.

Поезія покладена на музику композитором А. Кос-Анатольським.

У поезії „ Ой ти, дівчино, з горіха зерня..." Франко зображає красу, яка чарує душу в пристрасно закоханого у неї ліричного героя, будить у ньому невгасиме почуття любові:

Ох, тії очі, темніші ночі,

Хто в них задивиться, й сонця не хоче!

Створюючи поетичний образ коханої, поет захоплюється її красою, проте, як і в народній традиції, протиставляє ніжній дівочій вроді запальний характер.

Очі коханої кращі від сонця, вони запалюють серце пожаром. У кожному слові поет відтворює драматизм палкої любові героя ліричної драми. Для нього мила, яку він втратив є водночас радістю і горем. Невгасима любов ранить його серце:

Тебе видаючи, любити мушу

Тебе кохаючи, загублю душу.

«Чого являєшся мені у сні?»

https://www.youtube.com/watch?v=x-lulC0UVJg

Провідною темою вірша «Чого являєшся мені у сні?» стає декадентський настрій занепаду, руйнування раціонального щасливого світу ліричного героя, нещасливого, нездійсненного кохання.

У вірші змальовано складний внутрішній світ закоханої безнадійно людини, де спогади про зародження кохання, його руйнацію приходять до ліричного героя уві сні.

Поет висловлює найщиріші, найглибші почуття, звіряючи своє кохання тій гордій і неприступній, від якої не чекає на взаємність.

Схвильованість, переживання ліричного героя відтворені змінним ритмом поезії, який утворюється чергуванням різноскладових рядків: від двоскладових до дев'ятискладових.

Завершується ця поезія ліричним зверненням до своєї зіроньки коханої з проханням з'являтися хоч уві сні, дарувати радість і оживляти його стомлене серце.

У вірші змальовано складний внутрішній світ закоханої безнадійно людини, де спогади про зародження кохання, його руйнацію приходять до ліричного героя уві сні, але тим сильніше він страждає, прокинувшись. у поезії «Чого являєшся мені у сні?» життя і сон протиставляються ліричним героєм: в житті кохана ніколи і не погляне на юнака, а у сні вона не зводить своїх чудових і ясних очей з нього. страждання зробило з ліричного героя поета. Усі ці пісні – це «ридання голосні».

- Якою постає кохана дівчина поета?

Дівчина жорстоко обійшлася із ліричним героєм, вона, знаючи про його почуття, згордувала ним, ніколи не посміхнеться й не озветься до нього і навіть уві сні продовжує мучити його. герой щиро кохає свою милу, глибокі переживання він висловлює в сумних піснях:

Моє ти серце надірвала

Із нього визвала одні

Оті ридання голосні – пісні.

Завершується ця поезія ліричним зверненням до своєї зіроньки коханої з проханням з'явитися хоч уві сні, дарувати радість і оживляти його стомлене серце, замість того, щоб проганяти це видіння, він закликає: «О, ні являйся зіронько мені хоч в сні !», бо кохання, яким би воно не було, - це все одно дар, це щастя.

Домашнє завдання

1. Опрацювати за підручником с.85 – 91, скласти опорний конспект.

2. Вивчити напам'ять 1 поезію (на вибір).